

erklære den for fattig, han betaler da slet Intet, og den for uformuende, og paa Grund deraf nedfætte Bidraget til det Halve eller noget saadant, men man skal ikke prøve paa her at indføre en Beskatningsregel, som har sin fulde Betydning i en almindelig Communebeskatning. Den gaaer nemlig løs paa at sige: Den, som har megen Indtægt, bidrager Meget. Skolepengene derimod gaae løs paa at sige: Den, som har mange Børn at sende til Skolen, men er en formuende Mand, han betaler for mange Børn, og den, som har faa Børn, han betaler for faa. Det er en vigtig Sag for Borgerne, at de staae fast paa denne Betaling af Skolepengene; thi i den vil ogsaa lidt efter lidt ligge en Frigjørelse fra at sende Børn til Skolen, deri vil for dem ogsaa ligge en Opmuntring til at skaffe Undervisning for de mere Bemidlede paa anden Maade, og det er netop det, der fortrinligt trænges til paa Landet og i Landsbyffskolerne, at de mere Bemidlede kunne for deres egne Midler være fristede og have Anledning til at skaffe sig en bedre Undervisning, og at de ikke skulle have den, maaskee paa de Ubemidlede Regning.

Der er en Paragraph i Capitlet om Lønningen, som ogsaa forekommer mig at være et af Hovedpunkterne i den hele Sag, og som det er meget heldigt er kommen frem. Ligesom jeg antager, at det at bestemme, hvorledes Skolelocalet skal være, er en Sag, der vedkommer Regjeringen, og ligesom jeg erkender, at Skole-raadets Anordning er et vigtigt og indgribende Skridt, et stort Fremskridt til Forbedring, saaledes antager jeg, at det tredie vigtige Skridt her i denne Lov er § 18, som omhandler Reguleringssummen. Det er af Bigtighed, at det bliver fastsat for ethvert enkelt Sogn i hele Landet, hvilken den ringeste Betaling er, der maa gives til en Skolelærer, om der gives Mere, maa være Sognets Sag, ligesom ogsaa, om der kan præsteres eller ydes mere Arbejde for flere Penge; men der maa være fastsat en Betaling som den mindste, hvorfor der antages at kunne skaffes Kræfter tilveie, der kunne være nogenlunde forsvarlige; man maa blive indenfor Mindre-Begrænsningen, men det er gavnligt, at den engang er fastsat. Dernæst kom-

mer, hvad der staaer i den nøieste Forbindelse med dette, og som jeg for min Part modtager som et stort Fremskridt, og det er, at Pensioneringen er kommen til at blive en Stats-sag. Det er i det hele Skolelærervæsen, efter min Overtydning, foruden Controlen det Gnefte, som kan og bør være en Stats-sag, og det kan kun og bør kun være Stats-sag. Man vil ikke kunne paalægge Kommunen, naar en Skolelærer kun har været en kort Tid i den, at pensionere ham for en lang Tjenestetid, han maaskee har ydet til andre Communer, og dog bør den Mand, som, saa at sige, har slidt sin Levetid op i Underviisningsfaget, see en nogenlunde taalelig Alderdom imøde. Det er derfor, at der her, saa at sige, maa være en Sikkerhedsventil paa det Hele, og den ligger i en Anordning, hvorefter Manden kan ethverve Pension ved at sammenlægge hæderlig, gavnlig og anerkjendt nyttig Tjeneste paa forskellige Steder. Det er ogsaa den Veie, ad hvilken Communerne lidt efter lidt ville kunne arbejde sig frem til en større Naadighed over deres Skolelærere. Naar det er vist, at en Mand kan paa de forskellige Steder samle sig Adkomst til Pension, saa vil man lettere komme til at indrømme Communerne Ret til at stille sig ved den Skolelærer, som de med Rette eller Urette ikke længere synes at kunne være tjente med; thi hans Liv bliver derved ikke saa væsentligt fordærvet, hans Fremtid ikke affaaeren. Er han dygtig, er han brav, har han Fortjenester, saa vil han paa et andet Sted, hvor der er Trang til en saadan Lærer, kunne finde Ansættelse, og Pension paa hans gamle Dage er sikket ham derved, at han kan opsummere sin Tjeneste paa de forskellige Steder, han har været ansat.

Dette er, forekommer det mig, de vigtigste Punkter i denne Lov, og det er, som Sagen stiller sig for mig, denne Lovs vigtigste Fortjenester; jeg antager ogsaa, at det vilde være ønskeligt og gavnligt, at der snart efter den fulgte en Lov, som idetmindste frigjorde Meget af det, som nu er bundet saavel med Hensyn til Valget af Lærerne som med Hensyn til Børnenes Skolegang; men det forekommer mig, at det vilde være en stor Feil fra Thingets